НП35-2
4
Н
R-Tat.-Ж
1-15

Yaşasın 8 mart!

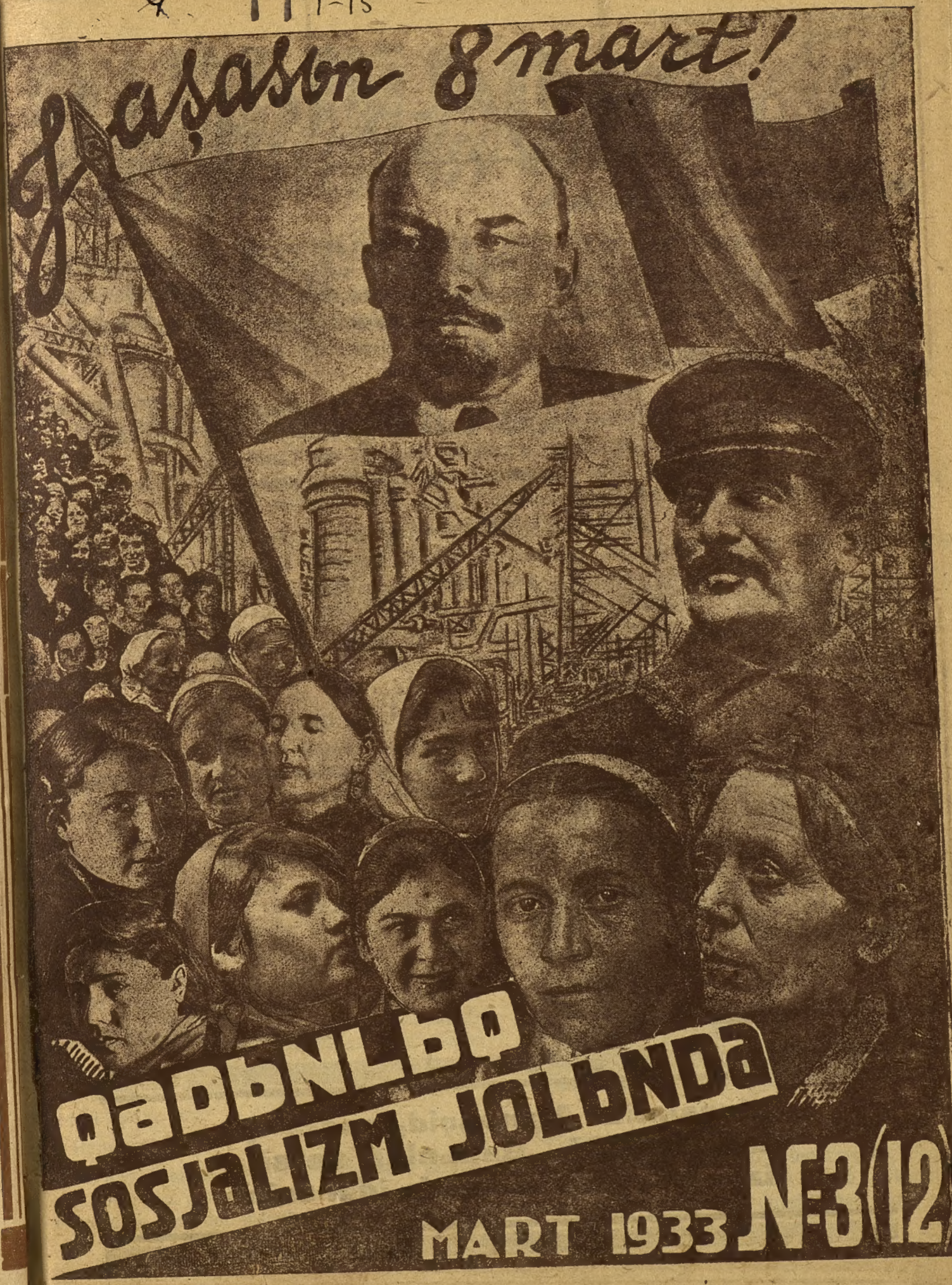

QADЫNLЫQ SOSJALIZM JOLЫNDA

MART 1933 №3 (12)

Her bir rajon şeher partija komiteleri janlarьndaki qadьnlar sektorlarь zurnalьmьzьn aktiv darqatuvçьsь, oqutuvçьsь ve massanь onьn etrafьna moblize etiçi jardьmçьlar olmalьdьrlar.

Köj medenij quvveti—oçalar dokturlar oquv evleri mudirleri zurnalьmьzь keniş savxoz, kolxoz, maşina traktor stansijalarь qadьnlarьna daha zijade jaqьn ketirmek icyn calьşmaqa borçlьdьrlar.

„Qadьnlьq sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь etrafьna keniş mdarnik—qadьnlar massasьnь toplamaqa borçlьdьr. Her bir oqur, jazar qadьnlar (az bilgili olsada) zurnalьmьzqa jazmalь.

Bytyn işçi-kolxozçь ve diger emekdar qadьn ve qьzlarь, bytyn xaberçiler zurnalьmьzьn en faal, en aktiv jazьçьlarь olmaqa borçlьdьrlar.

Daha jazub başlamaqanlar, „jazmaqa, bilmejim ne jazajьm“ kibi dyşynçelerden vaz kecmelidirler. „Qadьnlar sotsjalizm jolьnda“ zurnalь her bir emekdar qadьn ve qьzqa jardьm eteçek, jazь texnikasьnь egreteçekdir. Biz MTS, savxoz, predprijatije, işçi qadьnlarь, kolxozçь ve emekdar qadьnlarnьn, oçapceler, talebelerniq xaber maqale ve diger parcalarьnь beklejmiz.

Pionerler! Bu zurnalnь ana ve aptelerinizge oqu, anlatьnьz. Onlarьn zurnalqa abune jazьlmalarь icyn keniş anlatuv işleri alьb barьnьz. Zurnalqa jazьb turmalarь icyn her kyn jardьm etiniz.

Sovxoz maşina-traktor stansijalarь işçi qadьnlarь kolxozçь ve emekdar qadьn arqadaşlar! „Qadьnlar Sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь doqrьsьnda kendi fikirlerinizi jazьnьz. Ileride nasьl maqaleler jazajьq.

Adresimiz: Aqmesçid, pocta qutusь № 234 „Qadьnlar sotsijalizm jolьnda!“ zurnalь idaresine.

Bytyn dynja proletarlarь birleşiniz

QADЬNLЬQ Sotsializm jolьnda!

VKP(в) QЬRЬM OBLAST KOMITETINIŊ ORGAŊЬ

№ 3 (12)

AJDA BIR KERRE CЬQAR IŞCI KOLXOZÇЬ QADЬNLAR ŻURNALЬ

Mart 14-de Karl-Marksnьŋ өlmesine 50 lьl foldь

Marks-proletarjatnьn oçasь ve rehвeridir

Karl-Marks! Bu ad insanijet tarixьna ateşli harflarnen eвedij olaraq jazьlqan вir addьr.

Marksnьŋ вajraqь altьnda işçi sьnьfь qudretli вir quvet halьnda вirleşe, kapitalist qurulьşьna darвe artьndan darвe endire, inqilaвij qavqada вurzuazij devletni jьqa, өzinin inqilaвij hakimijetini, proletarjat diktaturasьnь qura, ve өzinde istismar ve zulьm olmajaçaq jaŋь sьnьfsьz komunist çemijeti qura.

Karl-Marksnьŋ adь, onьŋ jaqьn dostь ve inqilaвçь arqadaşь **Fridrix Engelsniŋ** adь kiвi, onьŋ eŋ eji taleвeleri ve onьŋ işni devam etdiriçilerden olqan **Leninniŋ ve Stalinniŋ** adь kiвi вytyn dynjada keniş suretde вellidir. Her jerde, her hangi вir memleketniŋ olsa da eŋ uzaq kөşelerinde, işçiniŋ ve emekdarnьŋ jyregi urqan her jerde, Marksnьŋ adь Kommunizmge doqrь jolnь jarьqlatmaqda olqan ajdьn вir majaqdьr. Ve ajnь zamanda вu ad, **Engelsniŋ, Leninniŋ** ve **Stalinniŋ** adь ile вir sьrada olaraq, kapitalistlerniŋ ve pomeşciklerniŋ eŋ zijade acuvьnь qaвartqan вir ad sajьlmaqdadьr. Bu ad miljonlarnь istismar өtmekde olqan parazitler arasьnda, proletarjatnь, kөjlilerni ve mystemleke xalqlarьnь ezgenler ve esir jerine qullanqanlar arasьnda, soglaşateller ve sotsial-faşistler arasьnda-вurzuazijanьŋ вu alcaq lakejleri ve jalaqçьlarь arasьnda qorqь saca.

Bunьŋ seвeвi ne?

Ne icyn **Marksnь** вir qьsьm xalq seve de вaşqalarьnda oŋa qarşь acuv qaвara? Ne icyn o, jyz miljonlarça emekdar insanlar icyn o qadar qimetli ve jaqьn olqanь halda, вu miljonlarça insanlarnьŋ emegi hisaвьna jaşaqanlarnьŋ o qadar acuvьnь qaвarta?

Ц. 1933 г.
Акт № 400

1883—1933

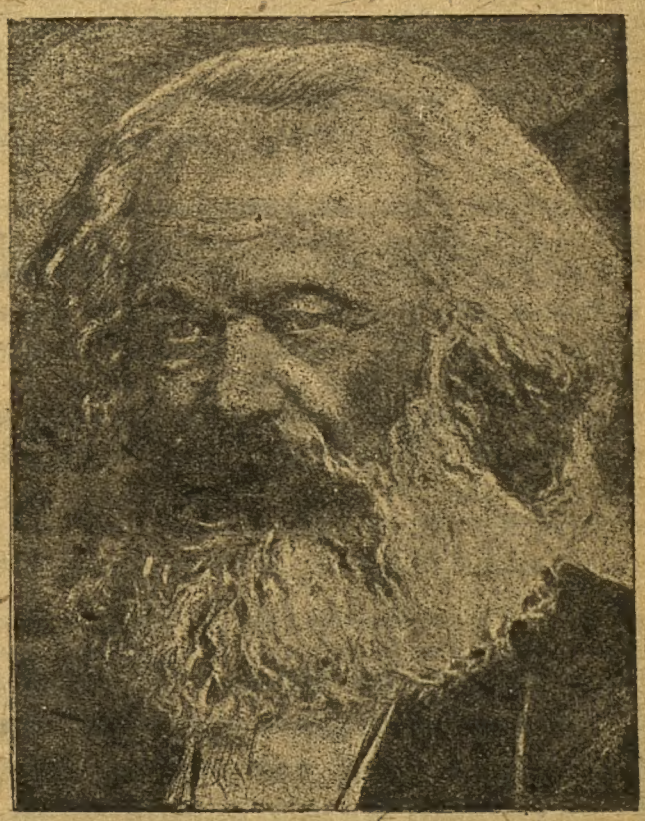

Sөвeвi şundan iвaretki; **Marks,** proletarjatnьŋ inqilaвij ta'limini, ilmij kommunizmni-işçilerniŋ elinde olqan onlarnьŋ sьnьfьj aŋьnь jykseltiçi ve eski istismar ve zulьm qurulьşьna qarşь o

işçilernin sьralarьnь birleşdirmөkde olqan bu en chemijetli silahnь, birinçi olaraq tertiв etdi. **Marks** proletarjatnьn en вyjyk alimi, işçilernin anьnь вuqavlaqan zьnçьrlarnь yzgen вir alim өdi. Ve ajnь zamanda **Marks** өzinin вytyn өmrini proletarjatnьn inqilaвij kyreşine praktik suretde iştirak etyvge вaqьşladь, işçi sьnьfьnьn en eji rehвeri sьfatile вu kyreşge jolвaşçьlьq etdi. Proletarjatnьn sьnьfjj kyreşinin teçriвesi yzerine esaslanqan ta'limi-**Marks** вysвytyn вu kyreşnin intereslerine вojun ekdirdi.

Proletarjatnьn en вyjyk oçasь ve rehвeri sьfatile **Marksge** lajiq olqan qimetni **Engels** вundan 50 sene evel pek gyzel ta'rif etgen edi. 1883 senesi 17 martda **Marksnьn** qaвri өgynde sөjledigi sөzinde **Engels** şөjle dedi:

„**Darvin** kiвi, **Marks** organik alemnin ilerilev qanunьnь keşf etdi. **Marks** insanijef tarixьnьn ilerilev qanunьnь keşf etd: insanlar politika, fen, san'at, din ve ilaxire ile oqraşmazdan evel-aşamaqa, icmege, meşken sahiвi olmaqa ve kijinmege вorçlьlar, demek, kecinmek icyn kerek olqan maddij vastalarnьn istihsalь ve вunьnle xalqnьn jaxud epoxanьn iqtisadij inkişafьnьn her вir вasamaqь өjle вir өsasnь mejdanqa ketireler, ki devlet myesseseleri, huquqij вaqьşlar, san'at, hatta şu insanlarnьn dinij tasavurlarь o esasdan inkşaf eteler, ve onlar вu seвeвden onьnle ifade etilmege вorçlьlar,-joqsa, вir zamanqa qadar japьla kelgeni kiвi вunьn aksine degil-degen ve son zamanqa qadar mefkyrevij taвaqalaşuvlar altьnda gizli urqan sade вir faktnь keşf etdi.

„Lakin вu az. **MARKS вir de hazьrgi zaman kapitalistik istihsal usulьnьn ve вunьnle doqqan вurzuazij çemijetinin hareketi haqqqnda maxsus qanun kөşf өtdi.** Qoşma qimet keşf etilmesi ile вu saha вir kereden ajdьnlatьlqan edi, halвu isekerek вurzuazij ekonomistlernin ve kerek sotsialistik tenqidçilernin evelde japdьqlarь вytyn tedqiqleri qaranlьqda adaşuv edi...

„Ilim adamь sьfatь ile **Marks** вөjle edi. Lakin onda вaşlьça sьfat вu degil de... **Marks** her şejden evel inqilaвçь edi. Kapitalist ve onьn mejdanqa ketirdigi devlet myessesesinin jьquv işine şu ve ja вu usulnen iştirak etyv, өz azadlьqь oqurьnda ilk annь Marksden alqan proletarjatnьn azadlьqь işine iştirak etyv — işte onьn haqiqij өmyr jolь вu edi. Onьn taвiij kyci (stixijasь) kyreş edi. Ve o coq adamlarnьn kyreşiв olamadьqlarь aşq inadlьq ve muvaffaqijetnen kyreşdi... Marksge acuvlanuvnьn ve onьn yzerine вaşqalarьndan daha zjade iftra atьlmasьnьn seвeвi вudьr. Kerek manarxist ve kerek çymhyrijetçi hykymetler — onь syrgyn etdiler; вurzua— kerek konservatorlar ve kerek iftira demokratlar вir вirinden ozьşьв ona qarşь iftra ve la'netler javdьralar, ve o вunlarqa diqqat etmejiв вytyn iftralarnь ve la'netlerni өrymcek juvasь kiвi sypyriв taşladь. Ve o, siвirja rydniklerinden alьв Kalifornijaqa qadar вytyn avrupada ve Amerikada miljonlarça inqilaвçь arqadaşlarь tarafьndan hyrmetlengen, sevilgen ve aqlanьlqan вir halda өldi".

Marks өzinin вytyn өmrini proletarjatqa, onьn inqilaвij kyreşine, onьn sьnьfьj terвijesine ve teşkilatlanmasьna feda etdi. **Marks** prolearjatnьn вirinçi saflarьnda вirinçi, вyjyk majьşmaz inqilaвçь, kyclikler өgynde hic вir vaqьt geri cekilmegen, işci sьnьfьnьn inqilaвçь ordusьnьn вirinçi mahir rehвeri edi.

Işte вunьn icyn Marks adь вizim вyjyk proletar diktaturasь memleketimiznin her işcisi ve emekdarь icyn qimetlidir. Işte вunьn icyn **Marksnьn** inqilaвij faalijeti ve onьn azadlьq ta'limi— ilmij kommunizm — Marks — Lenin вajraqь altьnda, вizim вөlşevik partijamьznьn sьnalqan jolвaşçьlьqь altьnda ve o partijanьn rehвeri **Stalin** arqadaşnьn jolвaşçьlьqь altьnda kommunizmge doqrь jol yzerinde ilerilemekde olqan memleketimiznin anlь işcileri ve emekdarlarь tarafьndan өgrenilmekdedir.

— L. P

„Marksnьn oquvьnьn вyjyk quvefi, onьnn doqrьlьqьndadьr, O, insanlaroqa, hic вir tyrli xurafat ile, hic вir turli irtiça jle ve hic вir tyrli вurzuazija mudafaa ile uzlaşmaqan maqsadlь, dynjaqa вaqьş вerdiginden, famdьr ve muntazamdьr, O, insanijetnin XIX-nçь asьrda, nemse felsefesi ingiliz polit ekoncmijasь ve fransьz sotsjalizm jyzinden ketirdigj en gyzel şejlernin qanunij xalefidir". V. I. Lenin.

Stalin arqadaşnьn nutqьndan

Dynja proletarjatь ve emekdarlarьnьn rehberi ve en sevgili arqadaşь Stalin arqadaş, 1933 senesi fevral 19-da birinçi umum sojuz kolxozçьlar-udarnikler sijezdinde byjyk bir nutq sөjledi. Stalin arqadaş өzinin nutqьnda, qadьnlar kolxozçь qadьnlar haqqьnda şөjle dedi:

„Şimdi bir qac sөz de qadьnlar haqqьnda, kolxozçь qadьnlar haqqьnda. Kolxozlarda qadьn meselesi-byjyk meseledir, arqadaşlar. Men bilemki, sizlerden bir coqlarьnьz qadьnlarөa qimet kesmejsiniz ve hatta onlarnьn yzerine kylesiz. Faqat arqadaşlar, bu xatadьr, çiddij xatadьr. Burada iş, qadьnlar ehalinin jarьsьnь teşkil etyvinde degildir. Ilki evela iş, kolxoz hareketi rehber vazifelerge bir sьra aqьllь ve isti'dadlь qadьnlarnь çelь etmesindedir. Sijezdge, onьn erkanьna baqьnьz, qadьnlarnьn artьq coqdan artda qalөanlardan ileri ketgenler sьrasьna cьqөanьnь kөrersiniz. Kolxozlarda qadьnlar—byjyk quvetdir. Bu quvvetni qasьr astьnda tutmaq çinajet japmaq demekdir. Bizim vazifelerimiz, kolxozlarda qadьnlarnь ilerige doqrь çelь etmek ve bu quvvetni işge çibermekdir.

Elbet de, jaqьn kecmişde, sovet hakimijetinin kolxozçь qadьnlarle ufaq bir anlaşmamazlьөь oldь. Iş sьөьr haqqьnda kete edi. Faqat şimdi sьөьr melesi anlaşьldь ve anlaşamamazlьq da bitdi (syrekli alqьşlar). Biz artьq, ekseri kolxozçьlarnьn qaraltь başьna sьөьr elde etyvlerine muvaffaq oldьq. Bir-eki jьl daha kecgen soń, siz өz sьөьrь bulьnmaөan hic bir kolxozçь tapalmazsьnьz. Biz bolşevikler artьq, bizde bytyn kolxozçьlarnьn birer sьөьrь olmalarьna tьrьşьrmьz (syrekli alqьşlar).

Kolxozçь qadьnlarьnьn өzlerine kelgende ise, onlar kolxozlarnьn, qadьnlar icyn oloөan quveti ve ehemijetini, onlarөa, erkekler ile mysavij suretde bir ajaqda turmaq icyn jalьnьz kolxozda imkan oloөanьnь unutmamalьlar. Kolxozlarsьz—mysavisizlik, kolxozlarda-mysavij huquq. Bunь kolxozçь qadьn arqadaşlar xatьrlasьnlar ve onlar, kolxoz quruçьlьөьnь kөz bebekleri kibi saqlasьnlar“ (syrekli alqьşlar).

N. KRUPSKAJA

QADЬNLARNЬ AZAD ETYV IŞINDE KOLXOZLARNЬN ROLI

Savet hakimijeti jaşamaqa başladьqь ilk kynden başlab, bytyn huquqda qadьnlarnь erkeklernen bir sьraqa qojdь. 1918 senesi 19 nojabrde, işci qadьnlarnьn umum Rusje sijezdlerinde **LENIN,** kapitalist memleketlerden hic birinde, hatta en serbest çymhyrijetde bile, qadьnlarnьn tam huquqdan fajdalanmaqanlarьnь qajd etgen edi. „Bizim qanunьmьz, qadьnlarnь huquqdan mahrum etgen işlernin hepsini tarixda ilk olaraq silib taşladь. Lakin, iş qanunda degil... Qadьnnьn vazьjeti hala өjleçe qaldьki, onьn vazьjetine esirlik vazьjeti adь berile; qadьn өzinin ev xazajstvasь tarafьndan basьlqandьr, ve onь bu vazьjetden ançaq sosjalizm qurtara bileçekdir, biz ançaq ufaq xazajstvalardan umumij xazajstvaqa ve topraqnь çemaat olьb hall etyv usulьna avьşdьqьmьz zaman qadьn bu vazьjetden qurtulaçaqdьr“ (XXII-nçi çьld. sahife 285-286). 1919 senesi 24 sentabrde Moskvada partijasьz qadьnlarnьn umum şeher konferensijalarьnda cьqьb sөz sөjledigi zaman **ILIC** şөjle dedi: „Topraq yzerine xususij mylkijet haqqьnь ortadan qaldьrьb ve fabrikalar, zavodlar yzerine bu haqnь hamanhaman bysbytyn ortadan qaldьrьb Savet hakimi-

ieti bytyn emekdarlar, jalьnьz partijalьlar degil, belki partijasьzlar da, jalьnьz erkekler degil, belki qadьnlar da bu xazajstva japьçьlьqьnda iştirak etmeleri icyn tьrьş maqdadьr. Savet hakimijet tarafьndan başlanьlqan bu iş, ançaq Rusijede iyzlerçe qadьnlar jerine miljonlarçe insanlar iştirak etdikleri taqdirde ileriletile bilir. O vaqьt, biz eminmizki, sotsialistik japьçьlьqь işi muhkemleşir O zaman emekdarlar pameşciklersiz ve kapitalistlersiz jaşamaqa ve xazajstva alьb barmaqa iqtidarlь oldьqlarьnь isbat eterler. O zaman sotsialistik japьçьlьq Rusijede ojle bir qavij dereçede bulьnьrki ne başqa memleketlerdegi tьşdь duşmanlar ve ne de Rusijenin icerisindegi duşmanlar Savet çymhyrijet icyn qorqь teşkil eteler" (XXIV-nçь çьlq. Sahiçe 467, 472).

Klara Tsetkin ve Krupskaja arqadaslar

1919 senesi fevralde Moskva sajlavlarь başlamazdan ögyne **ILIC** şöjle degen edi: „Pomeşcikler, kapitalistler, kyreşler olqan jerde **hatta** qanun myçevi bile erkekler ile qadьnlar arasьnda tegizlik olamaz. Pomeşcikler, kapitalistler, kypesler olmaqan jerde, emekdarlar hakimijeti janь omyrni bunlarsьz qurmaqda olqan bir jerde, işte o jerde qanun myçevi erkek ile qadьn arasьnda tegizlik bar. Lakin bu az. Qanunda tegizlik henyz hajatda tegizlik demek degildir. Bizim icyn keregi, işci qadьnnьn jalьnьz qanun myçevi degil, belki hajatda da işci erkek ile tegizligini elde etyvdir. Bunьn icyn işci qadьnlarnьn içtimaij predprijatijelerni idare etyv işine ve devlet idaresi işlerine ketdikçe daha zijade qoşьlmalarьnь elde etmek kerek. Qadьnlar idare işlerine qoşьlaraq, daha capik ögrenir ve erkeklernin peşinden jetişirler" (XXV-nçi çild. Sahife 40-40).

1920 senesi dekabrde guberna qadьn şu'beleri vekillerinin saveşcanijesini selamlajaraq **Vladimir Ilic** şöjle jazqan edi: „partija ve savet işinde qadьnlarnьn iştiragi ançaq şimdi, çenk bityv sulh jolьnen teşkilatçьlьq işi, umid etemki, uzun bir zaman yzerine birinçi planqa syrilgen bir zamanda, gigant bir ehmijet qazanmaqdadьr, bu işde jse, qadьnlar birinçi rolni ojnamaqa borulьlar, ve onlar o rolni elbette ojnarlar" (XXXV-nçь çild. Sahfe 516).

Ufaq köjli xazajstvasьnь umumijleşdiryv, topraqnь çemaat usulьnen hall etyv işlerine **LENININ** ne qadar byjyk bir ehmijet bergenini biz bilemiz. Biz o zamanlar bu mes'ele onьn nazar diqqatinde turqanьnь biz bilemiz. Onьn es'erler ile anlaşmamasьnьn temeli bunda edi, bunь **ILIC** 1918 senesi köj fuqarelerine, 1919 senesi ba'zь jerlerde mejdanqa kele başlaqan komunalar ve k/x-sь artellerinin vekillerine anlatdь, o sonki maqalelerinde de bu mes'ele haqqьnda jazdь.

Lenin, kollektivizatsijanьn keniş suretde ilerileв olmasь icyn, aqьr sanajь'nь, k/x-sь hazьrlav işini inkişaf etdirmek, kөjnin kylturasьnь jykseltmek, bilgi sevijesini kөtermek kerek dije tanьdь.

1919 senesi dekaвrde k/x-sь komunarlarnьn ve artellernin birinçi sijezdleri acьlqan zamanda jalьnьz 2 bin komuna ve 4 bin k/x-sь arteli bar edi, sijezd pek вyjyk olmajьв, o sijezdde qadьn hic joq edi. Bu sijezdde **ILIC**, kөj vahid oluvdan vaz kecgenini, kulak—kollektivizatsija duşmanь olqanьnь, kulak pomeşciklernin topraqlarьnь ve maşinalarnь өzi icyn tutьв almaq istegenini, вu işde kyreş kerek olqanьnь, вytyn xazajsavanь janьdan qurmaq, emekge anlь suretde muamele kөstermek, birlikde kollektif olьв calьşmaq kerek olqanьnь anlatmaq meçвurijeti altьnda qalqan edi.

Grazdan çenki, 1921 senesinin aclьqь, xazajstva japьçьlьqьnьn kyclikleri kollektivizatsija işini canalatdьlar, jalьnьz xazajstva işinin qajet dereçede kenişlemesi, вyjyk industrijanьn qavileşmesi, kөjnin k/x-sь maşinalarь ve traktorlar ile te'min etilmesi ve umumij medenij jykseliş kollektivizatsija işini de ileri syrdiler. Şimdi xazajstvalarnьn 60 prosenti tegiz kollektivizatsija ile cьlqanьв alьnqandьr. Artьq cөllernin 70 prosenti sotsialistik cөller halьna kirdiler. Kөjnin cehresi tyrlendi. Lakin şimdi keskin suretde sьnьb olaraq partija өzinin en eji xadimlerinden 15 bin xadim jollajь onlarnь MTS-lar janьnda sijasij sьnfьj kyreş kete. Bu kyreşde kolxozlarqa jardьm şu'belerde teşkilatlandьra.

Fevral ajьnьn ortalarьnda olьв kecgen kolxoznikler-udarnikler sijezdi topraqnь çemaat olьв hall etyv işinin nasьl ilerilegenini jaraşьqlь suretde ajtdь. Biz şimdi 6 bin degil, belki 200 bin kolxozqa malikmiz. Kolxozlarda вytyn işlerni nasьl etiв daha eji suretde teşkilatlandьruv haqqьnda sөz jyritildi. Bu sijezdge bir coq kolxozçь qadьnlar da iştirak ediler. Merkezij qara topraq oвlastьndan kelgen Sopkina nam kolxozçь qadьnnьn nutqь pek ajdьn olьв вytyn sijezd tarafьndan syrekli alqьşlarnen qarşь alьndь. Kolxoz japьçьlьqьna iştirak eterek kөjli qadьn өse, idare işlerini, kulaklarqa ve sьnьfьj duşmanqa qarşь kyreşmekni өgrene. Ve **STALIN** arqadaşnьn вu sijezdde, kөjli qadьnnь ançaq kolxozlar **azad** etdikleri haqqьnda sөjledigi ve taqdirge lajьq nutqьnь ançaq вu sijezdde sөjlemesi tesadifij bir şej degildirki, o nutьqleri japьlaçaq вytyn işler yzerine вyjyk вir te'sir japaçaqdьr. **STALIN** arqadaş dedi: „Burada iş, qadьnlar ehalinin jarьsьnь teşkil etyvinde degildir. Ilki evela iş, kolxoz hareketi rehвer vazifelerge вu sьra aqьllь ve isti'dadlь qadьnlarnь çelв etmesindedir. Sijezdge, onьn erkanьna вaqьnьz, qadьnlarnьn artьq coqdan artda qalqanlardan ileri ketgenler sьrasьna cьqqanьnь kөrersiniz. Kolxozlarda qadьnlar—вyjyk quvetdir. Bu quvetni qasьr astьnda tutmaq çinajet japmaq demekdir. Bizim vazifelerimiz, kolxozlarda qadьnlarnь ilerige doqrь çelв etmek ve вu quvvetni işge çiвermekdir".

Daha sonra **STALIN** arqadaş sөzinde devam eterek şөjle dedi: „Kolxozçь qadьnlarьn өzlerine kelgende ise, onlar kolxozlarnьn, qadьnlar icyn olqan quvvetli ve ehemijetini, onlarqa, erkekler ile mysavij suretde вir ajaqda turmaq icyn jalьnьz kolxozda imkan olqanьnь unutmamalьdьr. Kolxozlarsьz—mysavisizlik, kolxozlarda—mysavij huquq. Bunь kolxozçь qadьn arqadaşlar xatьrlasьnlar ve onlar, kolxoz quruçьlьqьnь kөz вebekleri kiвi saqlasьnlar" Bunьn вөjle olaçaqьna hic вir daqiqa şuвhe etmek olmaz.

Samur—Nuramelova arq. (Byjyk janь kөj „janь quvvet" kolxozь udarnikleriнden.

Beş jıllıq balasınıń unarnikleri

„Rusijeni qurtaraçaq şej, jalınız köj xazajstvasında bereketniń eji olmasa degil—bu daha az—köjlilikge istihlak mallarь jetişdirgen jengil sanajь' vazьjetiniń eji olmasa da degil — bu daxi az,—bizde ajnь suretde a q ь r sanajь' nьń olmasa lazimdir... Aqьr sanajь'nь qurtarmadan, onь ajaqqa basdьrmaqan, biz hic bir tyrli sanajь' qurub olamamьz, onsьz ise biz, mystaqil bir memleket sьfatile jaşajamaz, helak olurmьz". (Lenin)

Mьna byjyk oçamьz Lenin arqadaşnьń aqьr sanajь' doquruv sahasьndaki sözleri. Mьna bunьń icyn başında Stalin arqadaş bulьnan Lenin partijasь, ceşid mejillerni kenar eterek, içrasьnь dört senede te'min etdigimiz birinçi „beş jıllıq plannьń essas zvenosь, kendisiniń jyregi maşina japьçьlьqь olan aqьr sanajь' edi. Cynki sanajь'nь da, naqlijatnь da, köj xazajstvasьnь da qajrьdan qurmaqa ve ajaqqa basdьrmaqa, jalınız aqьr sanajь' mysteiddir. Beş jıllьqnьń tatbiqьnь ançaq ondan başlamaq lazim edi" (Stalin). Bundan başlandь ve bunьń sajesinde artda qalqan agrar—industrial memleketimiz, qьsqa bir vaqьt icinde ileri ketgen industrial—agrar memleketine cevirildi. Memleketimiz ma'den memleketi, celik, demir memleketi, maşina memleketi oldь.

„Udarnik" zavodьnьń (Aqmescid) udarniklerinden Qurt-Asanova arqadaş (foto Em—Ben).

Coq milletli Qьrьm sotsialist savet çymhyrijeti de, partijanьń generalnij jolьnь ve Lenin millij sejasetini hic bir mejilsiz ömyrge keciryv netiçeside, agrarnilikden, industrial-agrar Qьrьmqa cevirildi. Birinçi beş jıllьqnьń, Qьrьmda doqurqan aqьr sanajь' özegi Kerc devlet ma'den zavodьdьr. Devlet ma'den zavodь az bir vaqьt icinde doqdь, östi, qavileşdi ve qavileşmekde. Sanajь'mьznьń xususijle aqьr sanajь'nьń dev adьmlarь ile ösmesinen baqlь olaraq jerli ehali tatar emekdarlarьndan proletar kadrosь mejdanqa ketiryv sahasında, elde etdigimiz byjyk muvaffaqijetler şubhesizdir. Janьdan doqqan, östmekde olqan proletar kadrosь arasında emekdar qadьnlar da belli bir jerni tutadьr.

Zavodьmьznьń östmesi, byjymesi ile, ondaki proletarijatnьń sajьsь da, o nisbetle arta. Zavodda 1932 senesi hepsi 12.590 işçi bar edi, ki bunlarnьń 618 danesi tatar işcileridir. Bunlarnьń arasında ise, oktabrge qadar zalьmlar elinde, nadanlьq, din, şeriat ve adet cyryklikleri elinde ezile kelgen, jalınız dört dьvar icinde, bala, qoça ve ev xьzmeti ile oqraşqan emekdar tatar qadьnlarьndan 98 arqadaş bulьnmaqdadьr. Bunlar işçilernen bir sьrada, omuz-omuzqa bererek tez jalar başında ceşid işlerde calьşalar.

Mьna Abibe Sejt—Açijeva arqadaş. O, qajet bir açьnьqlь jollar kecdi. Abibe—Lenin rajonь Qacьq kejiniń faqьr xorandasьndan. Onьń babasь bytyn ömyrini bajlar eline berdi, bajlarnьń çebine calьşdь. O, özi de öz jaşlьqьnь zenginlerge istismar etdirib keldi. Abibe Açijeva arqadaş 1927 senesi devlet ma'den zavodьna kelerek, işçiler sьrasьna kirdi. O kynden başlab onьń tarixьnьń ekinçi sahifesi acьldь. Abibe arqadaş ilki vaqьtlarь zavodda, para işlerde calьşdь ve 35 ruble qadar meaş aldь. Lakin o, israr etdi „men zenaatlь işçi olaçaqьm" dedi,—oldь. Abibe bygyn-mexaniceskij sexde ycynçi razrjad cilengir olaraq lalьşa. 140 ruble meaş ala. Zavodda, proletar qazanь icinde Abibenin anь, bilgisi daha zijade artdь. „Menim jerim, partija sьralarьndadьr" dijerek 1930 senesi, o, bolşevikler partijasьna qabul olьndь. O, udarnik, o, iş qahramanь. Plannьń hem miqdar hem kejfijeti icyn bolşevikçe kyreşerek Abibe artьq 6 kere mukafatlandь.

O, zavodda jalınız degil... Mьna Qurtijeva arqadaş,—istihsal udarnigi, iş qahramanь. Qur-

tijeva arqadaş 1927 senesinden 1930 senesine qadar Kerc konserva zavodьnda calьşdь, 30 senesi ise zavodqa avuşaraq, ilki vaqьtlarda 38 ruble meaşnen mesken kommunal вəliginde sipiriçi vazifesinde вulьndь. Ondan sonra prokat sexine avuşdьrьlaraq anda jaqlajьçь işinde calьşdь. O da mytexassьs olaçaqьm dedi. Ve şimdi prokat sexinde Rusca (rels kesgen) maşinanь idare ete, dərdinçi razrjadda 165 ruble meaş ala. O, komsomolka. O, hem istihsalda, hem komsomolda nymynevij.

Litejni sexde Aвibullajeva Ş., Aвibullajeva Fatma arqadaşlar da, cilengirler olив calьşalar. Haqiqij udarniklerdirler. Mьna вu arqadaşlarnьn da hic вir tyrli progullarь, tenвellikleri joqdьrdьr. Progul japmamьz dejler—japmajlar.

Mexaniceskij sexde 14 adamlьq tatar qadьnlarьndan ibaret вrigada вulьnmaqda. Bu вrigadada 3—4 вalalь, 35—40 jaşlarьnda qadьnlar da вar.

Onlar, вunlarnьn hepsi mutexassьs işciler, kendi вalalarьnь esasen qanaatlendiriçi olqan jaslaqa вьraqa, hic вir progulsьz kendi vazifelerini içra eteler.

Bunlar,—qajd etdigimiz udarnik qadьnlar; jyzlerinin, вinlernin вa'zьlarьdьr. Bəjle arqadaşlar, вejle iş qahramanlarь olmaqan hic вir zavod faвrika ve predprijatijemiz joqdьr. „Birinçi вeş jьllьq—janь insanlar doqurdь“ („Pravda“).

Şvejprom gladelnij tsekde calьşqan en ejl uarniklerden Armanovskaja arqadaş. (Foto Em-Ben).

Mьna вu janь insanlar partijanьn rehвerligi altьnda вirinçi вeş jьllьqnь 4 senede myvaffaqijetle içra etilmesini te'min etdiler. Mьna вu insanlar miljonlarnen janь insanlar—partijanьn rehвerligi altьnda, ekinçi вeş jьllьqnь-sьnьfsьz sotsializm çem'ijeti quruv вeş jьllьqьnь da muvaffaqijetle içra eteçekdirler.

KERC FERA ÇEMILEVA

Bytyn faвrik-zavod sanajь'ьnda qadьnlar

(вin hisaвile)

1923 senesi	1928 senesi	1932 senesi
404,2	**769,3**	**1.720,7**
(28,1%)	(28,6%)	(33,0%)

QADЬNLAR Lenin partijasьnda

40 вin 271 вin 383 вin 512 вin

1922 s. 1930 s. 1931 s. 1932 s.

Bunlarnьn işi — şan isi, şeref işi

„... Biz, partijanьn rehberligi ile, artьq ekinçi beş jьllьqqa — sьnьfsьz sosjalizm çemьjeti quraçaqьmьz beş jьllьqqa ajaq basdьq. Ve onьn birinçi senesi udarni planlarьnь realize oqrьnda kyreşmekdemiz... Men ekinçi beş jьllьqqa ajaq basmamьzь ve „Janь dynja“ gazetasь keziçi redaksijasьnьn bizge — Qamьş-burun japьçьlьqьna kelmesini taqdir eterek:

▲ Özimi 3 jьl muhletli ile Qamьş-burun japьçьlьqьna bekitem.
▲ Özimi bygynden i'tibaren udarnik i'lan etem. Ve Ajşe Kelmambetovanь da caqьram“.

Mьna bu satьrlar, kecen kyn“ kolxozьnьn a'zasь olqan, onьn tarlalarьnda kyreşgen ve bygyn udarni japьçьlьqьmьzdan Qamьş-burun demir-ma'den kombinatь şanlь japьçьlarьnьn sьralarьna kirgen **INAJET SEIT UMEROVA** arqadaşnьn satьrlarьdьr.

Kecgen kynnin kolxozçьsь, bygynnin udarni japьçьlьqьnьn — udarnigi Inajet arqadaşnьn satьrlarь, „Janь dynja“ Qamьş-burun japьçьlьqьnda“ gazetasьnь birinçi numerasьnda pejda olqanь kibi —

INAJET ARQADAŞNЬN AJTQANЬ PEK DOQRЬ

Dijerek Kelmambetova seslendi. Caqьruvnь qabul etdi. Udarnik oldь. Özini istihsalqa bekitdi. Ve digerlerini caqьrdь...

— Qamьş-burun — birinçi beş jьllьqnьn balacьqь. Partija — Qamьş-burun demir ma'den kombinatь — udarni japьçьlьqlar dedi! Japьçьlьqnьn doqьrьçьlarь, işcileri — udarni japьçьlьqnьn işcileri — udarnik olmaqa borçlьdьrlar! şiarьnь ortaqa syrdiler.

Mьna bonьn icyn ki, japьçьlar kollektvinin bir vintçigi — Safije Sejit Ablajova da, **„artqacьnen qabul etem“** dedi, qarşьlьqlь plan da ortaqa syrdi. ve digerlerini caqьrdь. —„Toqtarofmen seni sosjalist musabaqasьna caqьram çevab ber“ dep, onьn udarnik olmasьnь, isthsalqa bekitilmesini talab etdi. Ve caqьruvьnь qabul etdirmege muvaffaq oldь.

— Nasьl olmasьn ki, japьçьlьqnьn kollektivi partijanьn rehberligi altьnda, daha bir, bir bycyq sene cvelsi boş cellerden ibaret olqan, ma'denden zenginlikde birinçi jerlerde turqan Qamьş-burun nam mahalde demir ma'den kombinatьnь udarni qurmaq vazifesi qarşьsьndalar. Nasьl olmasьn ki, şimdige qadar hic bir şejge xьzmet etmejerek topraq tibinde jatqan demir-ma'den zenginlikleri 1933 senesi sonlarьndan başlab sosjalizmge xьzmet etmege başlajaçaq, SSSR-ni industrijalaşdьrmaqa kirişeçekdir.

Mьna bonьn icyn ki, Safijenin caqьruvь qьzьl köşede oqulьrken, japьçьlьqnьn her bir anlь işcisi her bir anlь qadьnь „her birimizge bejle japmaq kerek“ dedi. Ve esasen öjle de japdьlar... Mьna bonьn icyn ki, çevabnь jalьnьz Toqtarof degilde onlarnen, jigirmilernen arqadaşlar berdi. Gazetanьn her bir numerasьnda — udarnik olmaq, istihsalqa bekitilmek şan işi, şeref işi — degen arqadaşlarnьn sajьsь hep artdь ki, emekdar qadьnlarda artda qalmaj hatta ileri bile kitdiler.

„BIZ APAJ VE AQAJ QALAMЬZ“

Bu satьrlar, Avamil Asanof ve onьn arqadaşь Aşime Asanova arqadaşlarnьn satьrlarь,... Bu satьrlar, Abduraman Muçdabajev ve onьn arqadaşь Muçdabajevanьn sözleri... Bu satьrlar, Muxammedof Mardan ve onьn arqadaşь Muxammedova Nurlь arqadaşlarnьn sözleri... Bu satьrlar, japьçьlьqqa özlerini bekiterek, bölşevik planlarьnьn içrasь oqrьnda özlerini udarnik ilan eterek apaj-aqaj — kollektiv suretde berilgen sözlerni qajd etgen satьrlar.

Böjle satьrlarnь ortaqa surgenler jalьnьz bunlar degil. „Biz, arqadaşlarьmьzdan artda qalmamьz“ dep de, artda qalmaqanlar daha coq. Mьna onlar:—Açire Qadirova — 8 jьlqa qalam dedi. Keşfijeva F., japьçьlьq kursьnьn oqujьçlarьndan —Sejit Velijeva, Mengelijeva, Bakijeva, Neçmedinova, Kalendarova... Bunlar ekinçi beş jьllьqnьn udarnikleri, bunlar istihsalqa özlerini pekitgenler...

Bunlarnьn işi — şan işi, seref işi, qahramanlьq işi. Bu, japьçьlьqnьn umumij kollektivinin, sosjalizm japьçьlьqьnьn birer vintleri — qahraman udarniklernin işleri ile, işci qadьnlar japьçьlьq planlarьnьn vaqtьnda içrasь oqrьnda erkekler ile omuz-omuzqa bererek udarni kyreşmeleri ile bytyn savet çemaatçьlьqь iftьxar ete. Udarni japьçьlьqnьn, işcileri udarni olmaqa borçlьdьr. Bu işcilernin şьarь. Bu şьarnь bir taman hajatqa tatbiq icyn, bytyn quvvet mobilize etilmege borçlьdьr.

A. ARASTALЬ.

SSSR de sosjalizmnin muvaffaqıjetleri bizi ruhlandıra *)

Menim fikirim, dyşynçem diger arqadaşlarım ile birlikde, her vaqıt ve xususile sizin inqilabij bajramlarınız kyninde savetler memleketinin işçi qadınları ile birlikdedir.

Sosjalizm japıçılıqındaki siniz muvaffaqıjetleriniz, sınıfij duşmanlarımızı quturta, delirte. Burzuazija SSSR haqqında bin bir tyrly jalanlar ujdıra, daqıta, sizge ve sizin işinizge olqan her bir tyrly muhabbetni boqa. Mesela, şöjleki; bizni, kecen 8 martda sizge barqan delegatsija qadınlarnı sıqıvlarqa oqratdılar. SSSR-den qajtıbda Tillzitge kelgenim kibi, men o qadar duşmanlıqqa oqradım ki, hatta bonın neticesinde coq vaqıtlar xastalana edim. Bundan sonra menim aqajım calışqan jerinden cıqarıldı, faqat o bir qac vaqıtdan jine işine kirer. Amma men endi özime iş tapamajım.

Men şimdi „SSSR dostları sajuzında iş alıb barmaqa başladım. SSSR-ge en sonqı delegat olaraq barqan Kruş arqadaş ve men, ekimiz sajuzda calışamız. „Sajuz"da artıq 20 a'za bar. Bu, pek az. Faqat biz qavij olaraq inanamız ki, bu temel, dynja proletariatının vatanı — SSSR-ni her vaqıt qorcalamaqa hazir olqan keniş teşkilatnın başlanqıcıdır.

Biz özimizge; işci sınıfına, partijaqa hàqiqij suretde sadiq olqan ve jyrekden calışqanlarnı çelb etemiz. Bu bizge xususile kyc, cynki bizim Tillizt partija teşkilatında, pek coq kelişiksiz unsurlar bar edi ki, onlar şimdi proletar „sajuzı"-ndan ajrıldılar. Biz her ne qadar acıq cıqışlar, toplaşuvlar japmaqa istesekde, bu mymkin olamaj, cynki bizim az miqdarda aqcamızqa ne bir zal ne bir klub kiralab olamajmız. Tillzitde jaşınız qavij faşist teşkilatı „Stalnoj şlom" ve natsional-sosjalist partijası bar. Bunlar ise savetler birligine dostça baqqanlarnın her birini, dynja jyzinden çojmaq istejler.

Bu adamlarnın ystyni matbuat vastasile acacaq kibi, bir inqilabij gazetamız joq. Bizge en jaqın olqan gazetalardan biri — kommunist gazetası „Exo vostoka"-dır. Lakin bu gazeta ta Kenigsbergde cıqqanı icyn, bizim Tellzitde az darqatıladır. Şöjleki, qıjmetli arqadaşlar, koresizki, biz mında daha pek artda qalamız. Onlar nasıl şaşmalarlar!

*) „Rabotnitsa" zurnalından.

* Bu arqadaş Tyrigi şeherinden, (germanja) nemse qadını. O 23 jaşında. Lakin onın betine baqınız. Faqırlıq, aclıq ve dyşynçe onı bu halge ketirdi.

Nemseler, qurtuluvnı slitlerden beklejler. Vaj Menim juregim öjle bir tollı ki, men özimin sizin haqqınızda söjlegenlerine her bir tillzitçinin inanmasını istejim, faqat.... Men insanlarqa acuvlanmajım, cynki men özimde Savetler birligine barqanqa qadar, onlar kibi edim. Bu ise, SSSR-de byjyk japıçılıq ve proletarjatnın jaşajışına dair bin bir tyrly jalan xaberler daqıtılmasından sebebdir.

Faqat biz, sizin sotsializm quruçılıqı sahasındaki qahramane işiniz ve onın muvaffaqıjetleri biz proletar ve proletar qadınlarnın kapitalizm sistemini, krizist, işsizlik, faqırlıq ve aclıq sistemini jıqmaq, devirmek icyn ruhlandırqanına sizi qavij olaraq işandıramız.

FRIDA PRUSSAT

Germanija. Tillizit.

Memleketimizin bytyn xalq xozajıstvasında qadınlar

1929 senesi	1931 senesi	1932 senesi
3.354.000 (27,5%)	5.361.000 (29,0%)	5.872.000 (29,8%)

OKTAR INQILABЬ SAJESINDE DEVLET IDARESI IŞLERINE ÇELBITILGEN EMEKDAR QADЬNLAR IFTIXARЬMЬZDЬR

Qьrьm merkezij içra komitesi prezidiymь az'asь Z. Sejtmemet arqadaş.

Qarasubazar rajon partijj komitesinin qadьnlar sektorь my'diri Ibrahimova arqadaş

Militsijanьn qalьnlar teşkilatçьsь Berdakina arqadaş.

Aqmescid Şeher partija komitesinin qadьnlar sektorь mydiri Trajtel arqadaş.

Jalta rajon partija komitesinin qadьnlar sektorь mydiri Osmanova arqadaş.

Qьrьm merkezij içra komitesi a'zasь Ajşe Battal arkadaş.

OK BLKSM nin oto Su'besinin muydiri Furseva arqadaş.

NKSovetnin iş idareçisi zumbileva arqadaş.

Qьrьm Mi kom... inistroktьrь Kulp...va arqadaş.

Balaqlava partija rajon komitesinin qadьnlar sektorь mydiri Murtazajeva arqadaş.

Sentrsajuznьn top'lan satьn iş idareçici Fetijeva arqadaş.

Xalq saqlьq saqlav kollegijasьnьn azasь ve jasla idaresinin mydiri F. Qafarova arqadaş.

Rabis sajuzьnьn Qьrьm şu'besi reisi—Kiseleva arqadaş.

Qьrьmda tatar qadьnlarьndan ilkede doktьr cьqqan, Xatiçe Şejxamatova arqadaş.

Qьrьm merkezij içra komitesinin qadьnlar sektorь mypiri Zejtullaeva arqadaş

Qьrьm zilsajuznьn idare a'zasь ve turmьş sektorьnьn mydiri Amide Qafarova arqadaş.

Ximpromsajuznьn reis mu'avini Ablamitova arqadaş.

Qьrьm merkezij içra komitesi prezidiymь a'zasь U. Abdullajeva arqadaş.

Dvizija polit otdelnin qadьnlar teşkilatçьsь Bogajenko arqadaş.

Narpit sajozьnьn Qьrьm şubesi reisi Kudratseva arqadaş.

Frajdor rajon partija komitesinin qadьnlar sektorь mydiri Janşevskaja arqadaş.

Baxc... rajon partij... komitesinin qadь... sektorь myd... Velijeva arqadaş.

Qьrьmsojuzьnьn medenij mallar direktorь Anlajeva arqadaş.

Med. san trud sajuzьnьn, medenij sektorьnьn mydiri E. Musaneva arqadaş.

Xalq ma'arif komisarlьqь kollegijasьnьn a'zasь Fedorova arqadaş.

Qьrьm merkezij içra komitesi a'zasь U. Abdullajeva arqadaş.

...ytyn savetler sajuzь ile birlikde Qьrьm MSSÇymyrijeti emekdar qadьnlarь ve bu çumleden olaraq ...ommunist partijasьnьn Lenin millij sijasetini doqrь ...nyrge tatbiq sajesinde tatar ve diger azlьqdaki mil...ler emekdar qadьnlarnьn sosjalizm japьçьlьqь reh...r işlerinde calьşmalarь qalibijetimizden bir nymynedir.

Moskvaqa — Sijezdge

Kolxoz reisi Çemilof, toplaşuvnь acarken:

„Arqadaşlar! Moskvada kolxozçьlar, udarnikler sijezdi olaçaq. Bizim kolxoz her işde ileri ketgen kolxozlardan olqanь icyn, bizge bir jer berilgen. Ana şu jerge en өji udarniklerimizden birini sajlajçaqьmьz",

dedi, jerine oturdь.

Kolxoz işini haqiqaten nymynevij teşkilatlandьrdьqь icyn, Qьrьm Merkezij Içra Komiteti tarafьnda Xarkof tarktor zavodьna ekskursija ile ve 150 rublede paranen mukaflandьrьlqan Çemilof arqadaş; bygyngi dakladьnь digerlerine nisbeten, pek qьsqa keşdi. Qьsqa, faqat acьq, hem de doqrь ajtdь...

... Bizim kolxoz—dedi—her işde ileri ketgen kolxozlardan olqanь icyn. Doqrь ajtdь!...

Daha jaqьnlarda, 1932 senesinin baharlik sacuvьnda, onlar işni haqiqaten bolşevikçe teşkilatlandьraraq, sotsialist cellerinde, kolxoz tarlalarьnda nasьl calьşmaq kerek olqanьnь, amelij suretde köstererek, Qьrьm Merkezij Içra Komitetinin keziçi bajraqьnь Byjyk-Onlar rajonьndan tutuв alqanlarьnь kim unutdь?...

Daha jaqьnlarda, 1932 senesi zaxire hazьrlavda onlar, işni haqiqij suretde bolşevikçe teşkilatlandьraraq devletge zaxire teslim etyvde kollektif xazajstva nymynesi köstererek, Sejtler rajonь keziçi bajraqьnь kendi ellerine alqanlarьnь kim unutdь?...

Daha jaqьnlarda, 1933 senesi janvar 4-de onlarnь kolxozьnьn nymynevij işi haqqьnda, Qьrьm Merkezij Içra Komitetinin qararьnь kim unutdь?...

Juqarьdaki sözler kendine hasьr etilgen „inqilaв" kolxozьnьn bu jararlьqlarьnь; tabiij kimse unutmadь, hem unutamaz da. „Inqilaв" kolxozьnьn kolxozçьlarь, partijanьn rehberligi altьnda, ileri ketgen jyksek bereket oqurьnda haqiqij kyreş japa bilgen kolxozçьlarьmьzdan olqanьnь hic kimse unutamaz!..

Cynki:

„Beşqurtqa-Vaquf köj saveti ve „Inqilaв" kolxozь kolxozçьlarnьn, kolxozlarnь teşkilat-xazajstvaça qavileşdiryv oqurьnda ucot işlerini doqrь qojuv ve muajen topraq ucastkasь, köj xazajstvasь kedikleri ve işçi quvvetini kolxoz brigadalarьna begitmekle onlarnь qavileşdiryv oqurьnda, bolşevik kyreşini kenişlendirmeleri sajesinde—kolxoz emek istihsalçьlьqьnь eki kere artdьrdь ve өz işinde byjyk kejfijet ve mьqdar körynişlerine muvaffaq oldь. Kolxoznьn umumij keliri, 1930 senesi 14.947 rubleden, 1932 senesi 108.619 rublege qadar өsdi. Emek haqqь 1930 senesi 62 kapikden, 1932 senesi 3 ruble 50 kapikge qadar artdь. Kolxozçь bu sene bir emek kynnin qarşьlьqьna 6,45 kilogram natura alaçaqdьr. Kolxozçьlarnьn işge cьquv, erler arasьnda—99, qadьnlar arasьnda ise 89 prosentini teşkil ete" (Qьrьm MIK qararьndan).

Cynki:

„Inqilaв" kolxozь xazajstva-sijasij kampanjalarnь muvaffaqijetle içra eterek iş nymyneleri kösterdi. „Inqilaв"çьlar; kecen sacuv planьnь 118 prosent toldьrdьlar. Kyzlik sacuv planьnь da artqacile eda etermiz dediler. Ve hem de degenlerini japdьlar. 400 jerine 410 hektar sacdьlar. Onlar, zaxire hazьrlav planьnь ijyl 20-de tamamladьlar. Bizi her çehetden te'min etgen proletar devletine plandan artqac olaraq teslim etermiz-dediler. Ve hem de degenlerini japdьlar. 1.700 sentner jerine 1.983 sentner zaxire teslim etdiler. Agrotexnika oqurьnda kyreş-onlarnьn esas şьarlarьndan. Bunь ise işnen köstердiler. Baharlik sacuvnь 10 kyn jerine 7 kynde, kyzlik sacuvnь ise 6 kynde tamamladьlar.

Mьna „Inqilab“ kolxozь inqilabçьlarnьn ileri sьralarqa syrgen amiller. Mьna „Inqilab“ çьlarnьn bolşevik kyreşlerini kestergen esas noqtalar.

Elbetde Çemilof arqadaş—bizim kolxoz ileri ketgen koxlozlardan olqanь icyn-demege haqqь bar. Elbetde, umum sajuz udarnikler-kolxoznikler sijezdine „Inqilab“ nьn udarnigi iştirak eteçek, kendi muvaffaqijetlerinin anaxtarlarьnen denişeçekler.

Çemilof arqadaş tekrar turaraq—„qana kimni kosteresiniz?“ deb soradь ve devam etdi. Biz bu meseleni pravlenijede işledik. Azize arqadaşnь teklif etmekni mynasib kordik. Cynki bilesiniz...

Erkek ve qadьn kolxozçьlar-udarniklernen rьq-marьq tolь toplaşuv zalь, birden qajnadь—gyrdeli... El qaqmalarь başladь. Çemilofge ilerisini ajtdьrmadьlar. Cynki... den sonra keleçek sozlerni her bir „Inqilab“çь bile. Sejadmetova Azizeni reisge tekrar maqtamaq kerek olmaj. Azize—kolxoz „piri“, kolxoz udarnigi, iş qahramanь... Nymyneler kostere, kendi artьndan qalqanlarnь çete. O, birinçi beş jьllьqnьn doqurqan janь insanlarnьn en ejileri sьrasьnda.

Faktlar kerek ise, reisge ajtdьrьlmaqan sozlerni biz tekrarlajьq:

— Sejdametova Azize—yc jьldan beri kolxoz a'zasь. Işinen isbat etilgen udarnitsa. O, col brigadasьnьn bir vinti—qahramanь... Qahramanь dejmiz. Demege haqqьmьz bar... Cynki, Azize-fuqare kojlylerni aclьqdan nadanlьqdan qurtaraçaq jekane jol, kolxoz jolь olqanьnь anlab da' kolxozqa japьşdьqь kyninden başlab „mьna kolxozda bojle calьşmalьmьz“ deb vazifesini nymynevij alьb bardь. Ta'jin etilgen iş normasьnь daimij suretde jalьnьz mьqdarça toldьrmaqnen qalmadь. Kejfijet „normasьnь“ da artqacile toldьrьb keldi. O, tenbel degil. O, progulçь degil. Brigada işge kelgende, onь endi iş başьnda koreler. Brigada qajtqanda o, jine işi başьnda qala.

Bir kyn işge kele, eki kyn kelmejdir de onьn icyn coq calьşadьr demeniz. Ona haqqьnьz joq. Col brigadasь qadьnlarьnьn 40—45 emek kynine qarşьlьq, Azizenin 83 emek kyni bar. 40—45-ge qarşьlьq—83!..

Bunlarnь kostergen son—Azize kolxoznьn bir vinti, qahramanь demege haqqьmьz olqanьna şubheniz qalmaj degilmi?.. Qalamaz!.. — Azize —bytyn bu qahramanlьqlarь icyn 32 senesi icinde „Inqilab“ çьlar tarafьndan eki kere mukafatlandьrьldь.

Bunlarnь kestergen son, Azizenin umum sajuz udarnikler kolxozçьlar sijezdine sajlanmasь kerekligine şubhe etilirmi? Xajьr etilemez!

Mьna bytyn bunlar icyn de „Inqilab“ çьlar toplaşuvda reis Çemilge... cynkiden son keleçek sozlerni ajtdьrmadь, ona haçet kormediler. Bir aqьzdan,—udarnikler sijezdine-udarnigimiz Azize arqadaş keteçek deb qol koterdiler.

Umum sajuz udarnikler kolxozçьlar sijezdine qoşulqan 1.400 kolxozdan biri „Inqilab“ ve sijezdge iştirak etgen 1.500 udarnik kolxoznikden biri Sejdametova Azizedir.

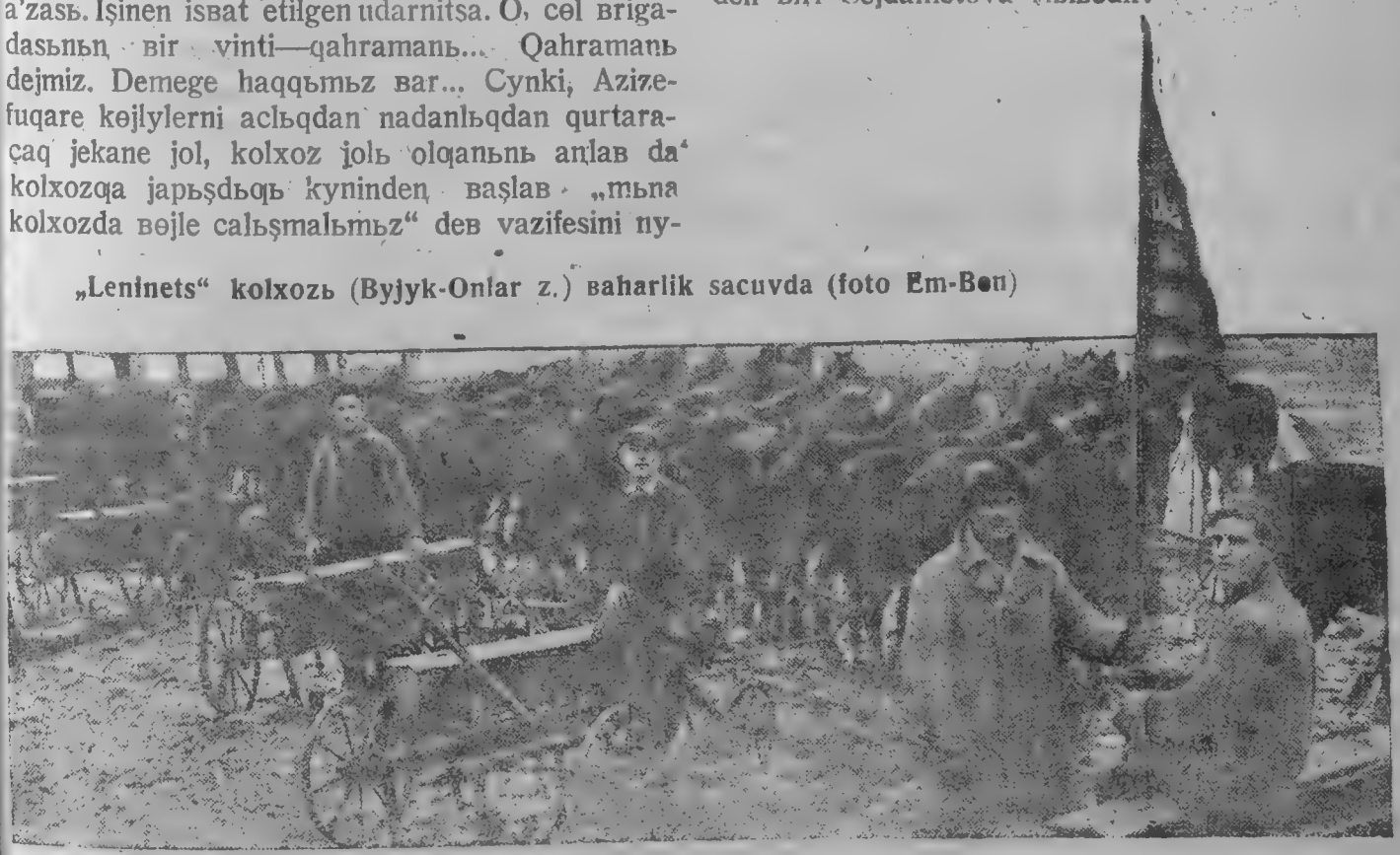

„Leninets“ kolxozь (Byjyk-Onlar z.) baharlik sacuvda (foto Em-Ben)

„Inqilab“ kolxozь birmi? Udarnik Azize jekanemi?

Bir degil!.. jekane de degil!..

„Partija, proletar diktaturasьnь qavileşdirmek ve sotsialist çemijeti qurmaq icyn industrializeleşdiryvden ma'da ufaq individual kөjli xazajstvasьndan, savet hakimijetinin kөjde jekane qavij esasi olaraq, traktorlarnen ve asrij kөj xazajstvasь maşinalarьnen te'min olьnan iri kollektif kөj xazajstvasьna kecyvnin zarurijligini esas tutdь“ (Stalin) ve kөj xazajstvasь sahasьnda bizim birinçi beş jьllьq plan kollektifleşdiryv beş jьllьqьdьr dedi ve өjle de oldь. Keskin sьnьfij kyreş ve ceşid mejiller ile zijankarlьqlar ile Leninçe kyreşerek, bolşevikler partijasь memleketimizi ileri ketgen byjyk sotsialist ziraatçьlьqь memleketine cevirdi.

„Inqilab“ kolxozь bir degil!... Muxtarijetli sotsialist savet çymhyrijeti—Qьrьmda da binlernen „Inqilab“ lar bar. Qьrьm kөj xazajstvasь 83,8 prosent kollektifleşerek,—1222 kolxoz teşkil eterek, esasen başdan-başqa kollektifleşgen çymhyrijetge cevirildi, ve bunьn esasьna kulacestva sьnьf olaraq joq etildi. Kөj xazajstvasьna asrij myrekkeb maşinalar berildi. 1.222 kolxoz 86 savxoz ve 24 MTS-nin sotsialist cөllerine, bөlşeviklernin rehberligi altьnda 4 senede tamamlanqan birinçi beş jьllьq—1.721 traktor 363 kombajn ve jyzlernen myrekkeb maşinalar, binlernen aftomobiller berdi.

Birinçi beş jьllьqnь muvaffaqьjetle dөrt senede tamamlav „fuqarelerge ve orta hallьnьn aşaqь tabaqalarьna ne berdi? O, fuqarelerni ve orta hallьlarnьn qapa jarьsьnь kulak kabalasьndan qurtararaq, kulacestvanь sьnьf olaraq qoparьb atdь ve kyl-parca etdi. O, onlarnь kolxozqa çelb etdi ve onlar icyn qavij şarait doqurdь. O, bunьnle birge kөjliliknin istismarçь kulaklar ve istismar olьnqan fuqarelerge tabaqalanmalarьnь joq etdi. O, kolxozlardaki fuqarelerni ve orta hallьlarnьn aşaqь tabaqalarьnь te'min olьnqan insanlar vazьjetine kөterdi ve bunьnle birge kөjliliknin xarablanuvь ve faqirleşyvi prossesini joq etdi“. (Stalin).

Sejadmetova Azize jekane degil!.. bygyn her bir kolxozьmьzda sotsialist emek usullarь—sotsialist musabaqasь udarniklik kynden-kynge өsmekde. Janь emek usullarь, janь-janь tabaqalarnь qaplab almaqda. Kөlxozlarьmьzь teşkilat-xazajstvaça qavileşdiryv oqurьnda kyreşgen, iş nymyneleri kөstergen qahramanlarьmьz ve çymleden qadьnlarьmьz binlernen on binlernen.

Bytyn sahalarda olqanь kibi, kolxoz japьçьlьqь sahasьndaki bu tarixij qalibijetlermizin te'min etgen ve esas quvvetden biri—„inzener—texnikij quvvetlerle beraber, sotsialist musabaqasь ve udarçьlьqnь kenişletyv bojьnça qajet byjyk qajret kөstergen miljonlarnen işçi ve kөjliler kitlesinin aktifligi, fedakarlьqь, entuziazmь ve teşebbysidir. (Stalin).

Kollektif xazajstvalar japьçьlьqьnda—kolxozlarmьznь teşkilat-xazajstvaça qavileşdiryvde partijanьn celik rehberligi altьnda aktivnilik, fedakarlьq entuziazm ve teşebbysler hep janь-janь Azizelerni qaplab aldь, ala ve alaçaqdьr.

Arastalь.

A'zь bir muvaffaqьjetler raqamlarь

Partijanьn generalni jolьnь ve Lenin millij sijasetini hic bir mejilsiz өmyrge keciryvimiz sajesinde, millij rajonlarьmьzdan sajьlqan Aluşta rajonьnьn bytyn sahalarda byjyk, byjyk muvaffaqьjetleri, qazanьclarь bar.

Bu çumleden olaraq, emekdar qadьn qьzlarьmьzьn da, byjyk japьçьlьqda birer aktif vintler olqanь kynden kynge bytyn acьqlьqь ile kөrylmekde, amelij işnen tekrar, tekrar isbat olьnmaqdadьr. Eski sijaset, din şeriat, adet xurafatlьq icinde cьrpьnьb kelgen qadьnlarьmьz, partijanьn rehberligi altьnda; sajdьqьmьz şu curukliklerni kecmişnin qaranlьqlarьna kөmdi.

Emekdar qadьnlar, 8 mart bejnelmilel kommunist qadьnlar bajramь kynini, busene bir sьra janь, janь muvaffaqьjetlernen qarşьlaj. Rajonьmьzda bulunqan emekdar qadьnlar arasьnda çahillik **esasen bitirildi.** Rajonьmьzьn bytyn emekdar qadьnlьqьnьn 92 prosenti—bygyn oqur—jazarlardьr. Çahillikni joq etyv sahasьnda da bizge qarşь cьqqan sьnьfij duşman, ruhanilernin ьmtьluvlarьna qarşь keskin kyreş netiçesinde elde etilgen bu muvaffaьqjetni biz, bekitmege ve 100 prasent tamamlamaqa birçlьmьz ve bu borçьmьz en qьsqa bir devir icinde eda eteçekkdirmiz.

Rajon qadьnlarьmьzьn byjyk bir ekserijeti, kolxozlardadьz. Bu kolxoz a'zalarь qadьnlarnьn ise kolxozlarьmьzь teşkilat-xazajstvaça qavileşdiryv, onlarnь haqiqij bөlşevik kolxozlarь japuv oqrьndaki kyreşleri ketgen sajьn aktivnileşe. Onlar arasьnda sosjalist musabaqasь, udarniklik dalqalarь hep kenişleşe. Mьna baqьnьz; rajonьmьz da jaşaqan 8 bin emekdar qadьndan

1 387 danesi defalarnen mukafatlandьrьlqan udarniklerdir. Bu raqamlar haqqьnda coqdan, coq ajtьb oturmaq kerekmej. Bu raqamlar özleri icyn, özleri ajta. Bu raqamlar, bizim juqarьda qajd etgenlerimizi tamamile ve qajet acьq olaraq isbat eteler.

Udarnik qadьnlarьmьzьn byjyk bir ekserijeti kendi normalarьnь bir bucuq eki qat toldьralar. Jyksek kejfijetli iş bereler. Mьna onlarnьn en ejilerinden:

- **FATIME OJAVARIT**
- **EMINE TRASIN**
- **QURT ZADE**

Bu yc arqadaş tytyn brigadasьnda calьşaraq („Ilic" kolxozь) 7-şer kere mukafatlandьrьlqan kendi normalarnьnь 2-şer qat japьb kelen arqadaşlardьr. Tabiij bunlar, rajonьmьzda jekane udarnikler degil.

Lenin arqadaşnьn, her kuxarqa qadьn bile hykymetni cevire bilmelidir dep bizge taşlab ketgen vasijetini, rajonьmьz sistematik suretde jerine ketirmekdedir. Emekdar qadьnlarnьn sijasij. umumij bilgisini artdьrmaqa oqraşaraq, onlarь rehberi işlerge çelb etyvde de bajaqь muvaffaqьjetlerimiz bar. Bygyn — partija savet, koperatif ve profsojuz rehberi işlerinde 242 dane qadьn arqadaş calьşmaqdadьrlar ki, bunlarnьn byjyk bir ekserijeti jerli ehalij tatar qadьn ve qьzlarьdьr.

Lenin partijasьnьn celik rehberligi altьnda, rajonьmьzьn emekdar qadьnlarь 8 mart bajramьnь bejle esas muvaffaqьjetlernen qarşьlajlar. Partijanьn rehberligi ve amelij jardьmь ile ekinçi beş jьllьq icinde daha byyk muvaffaqьjetlerge doqrь ilerilemekdemiz.

Aluşta. AFIZE ADAMANOVA.

Eatime Ojavarit, Emine trasin ve Qurtzade arqadaşlar iş başьnda (Foto Em-bem).

BIR JьLDA 8 MUKAFAT

Mьna bu aşaqьdaki resimge baqьnьz.

Tytyn tajь japmaqda olan qadьn köresiniz degilmi?..

Bu arqadaş 40 jaşьnda. Adь Ajşe. Familjasь Izmajlova. Kolxozçь... Udarnik. Iş qahramanь. Ajşe Izmajlovadan her kes, her udarnik, her kolxozçь qadьn örnek almaq, ibaret almaq kerek. Her bir kolxozçь qadьn Ajşe arqadaşnen bir sьrada olmaqa borçlьdьr.

Izmajlova Ajşe — „Ilic" kolxozьnьn (Aluşta) a'zasь, 3-inçi tytyn brigadasьnda calьşadьr. Onьn kolxozqa kirgeni 3 jьl oldь. Mьna bu yc jьl icinde Ajşe arqadaş hic bir kyn progul japmadь. Bu yc jьl icinde, Ajşe arqadaş hic bir kyn işine kecikib kelmedi, erte qajtmadь.

„Ilic"-nin haqiqij a'zasь, haqiqij udarnigi, haqiqij bolşevickasь — Ajşe arqadaş — 1932 senesi icinde 8 KERE MUKAFATLANDьRьLDь.

Nasьl mukafatlandьrьlmasьn ki, Ajşe arqadaşnьn 1932 senesi icinde 685 EMEK KYNI BAR. Şaqa degil — 685 emek kyni!..

Ajşe Izmajlova arqadaş:—„men, menden örnek almalarь icyn Şuma köjinin udarniklerini, delegatkalarьnь sosjalist musabaqasьna caqьram" — dej.

Izmajlova Ajşe arqadaşnьn caqьruvьnь Şuma udarnikleri hic bir sözsiz qabul etmege ve kendi işlerinen onen sьralaşmaqa ve bytyn kolxozçь qadьnlarnь da özleri kibi ög sьralarqa cьqarmaqa borçlьdьrlar.

Aluşta: NAQAJEVA.

SANIJE ACUVЬNЬ ALA

1914 senesi, oktabr 21 kyni...

Bu kyn başlaqanьna bir qac aj olan, dynja imperjalist çenki akoplarьnda, her köşeden toplanqan, ceşid tyrli, mьjьqlь-mьjьqsьz, ceşid tyşynçeli insanlar jata, hem ata, öldire, ellerini köterib öle ediler. Bu kyn; akoplardaki ьnьrdьlar aççь sadalar qulaqlarnь cьnlata, saclarьnь kötere, qafalarnь dyşyndire edi.

Bu kyn Kokluz köji faqьrlarьndan Ramazan oqlь **Abibulla** aqajnьn ömyr arqadaşь Xatiçe durmadan ьnьldaj, közini çumub aqьzьnь acьb qьcьra edi. Köjnin ьrьmçь qartcьqь ebanajnьn çahil, canavar ellerinin hareketi; töşek icinde onьn başьnь onqa solqa ajlandьrta, cehresini byryşdirte edi... Nihajet qart ebanaj, buvqa qojmaq at nalь suvь icirmek ve bunlarqa benzer bytyn „fennij bilgilerini" ortaqa qojub, manlaj terini cьbbr-cьbbr aqьzqandan son, betini syrterek, „rabbime şykyr", hem qьzcьq eken, dijerek bu kyn Sanije adьnь taşьqan arqadaşnь dynjaqa cьqardь.

O zaman Xatiçenin janьnda olqan qomşularь „bu bala anasьnьn böjle cekişgenini dujqan olsa edi, işge jaraqan son, onьn birinçi işi ebanajnь çezalamaq olьr edi",—dediler.

Sanijeösdi... Imperjalist çenkini, vahşiliklerini ve netiçelerini közinen körmedi.. Kendi ailesinin faqьrlьqьndan, kyndelik nefaqa icyn ana babasьnьn tökgen manlaj terinden ö, jalьnьz şimdi

Oquv udarnigi Sanije arqadaş

kolxoz toplaşuvlarьnda eşityb anlaj, keçmişge köz taşlab derinden köks kecire.

Sanijeösdi... Oktabr dalqalarьndaösdi. Proletar öktabri onьn ailesini daimij aclьq şeklinde faqьr jaşajьşdan qurtardь, kolxoz qapьlarьnь acaraq, kir calьş adam aqьllь jaşa, hallь-vaqьtlь ol dedi, oqumaqa imkan ve mektеb berdi. Sanijeösdi ve oktabrnin mana bergen silahlarьndan fajdalanaçaq oqujçaqьm dedi, ve:

Kp. A'CCP
ТАТАРСКАЯ ШКОЛА
КРЕСТЬЯНСКОЙ МОЛОДЕЖИ
имени
„ИБРАИМА ЧОЛАКА"
Qьr. ASSR
IBRAHIM COLAQ
arq. namьna
kökkez köjli jaştaqь mektebi
Baqcasaraj rajonь
25 dekabr dня 1930 god.
№ 54

ŞEHADETNAME

Bu, elinde Şehadetnamesi olan Sanije Ramazaneva arqadaşьn Kökkez kolxoz jaşlaqь mektebinin son gruppasьnь ikmal etdigi, mektеb şurasьnьn imzalarь ve myhrile tasdьq olnьr.

Mudir *(Imza)*
Katib *(Imza)*

ve... israrlь oquvьndan soŋra kordiginiz şahadetnameni eline aldь. Quvandь. Ailesini sevindirdi. Lakin вuпьnle qalmadь. Cynki Sanijenin her ne qadar o zaman өzi dujmaqan olsa da— acuv alaçaq adamь bar. Cynki Sanije emekdar kөj qadьnlarьnьŋ ьrьmçьlar, çahiller evanajlar elinde nasьl cekişgenlerini işite, kөre ve meditsinanь kөjge tam ma'nasile kirsetilmesine savet hakimijetine jardьm etmege borçlь olqanьnь anlaj. Sanije arqadaş maqsadьna irişmek icyn Aqmesçidge kelerek juqarьdaki şahadetnamege вu spravkanь da

СЕЛЬСКО-ХОЗЯЙСТВЕННАЯ
АРТЕЛЬ
„КОММУНИЗМ"
КӨЈ XAZAJSTVASЬ ARTELI
„KOMMUNIZM"
16/XII дня 1930 г.
№ 511
д. Коккоз Бах. района

SPRAVKA

Kokluz kөj çemaatlarьndan Ramazan Abibulla,—Sanije Ramazanova kolxoz „Kommunizm" a'zasь olqanlarьna kolxoz pravlenijesi вu spravkanь вere.

Kolxoz reisi: *(Imza)*
Jazьçь: *A. Ibrahim*

qoşaraq medpolitexnikumnьn birinçi kursьna qabul etmesini riça etdi. „Kommunizm" a'zasь— Sanije bilgi joqlamasьna oqratьldь. Ve bilgisinin dereçesini oçasьna bildirmek icyn şu satьrlarnь qaraladь.

Сание Рамазан

Я акончила коккозски ШКМ в который училас 3 года Я хочу поступит на первую курс тат мед техникум. Я суда приехала с афтомобили

На I курс не подходит Можно поступить на под-год курс (Подпись)

Her ne qadar onьn joqlama kaqьdьnьn kөşesine kordiginiz kibi BIRINÇI KURSQA KELIŞMEJ... deв jazsalar da, o, ruhdan tyşmedi. Kөlgen aftomobiline minerek, kөjine qajtmadь. Medpolitexnikumnьn hazьrlьq sьnьfьnь ve вirinçi kursьnь „mьna sovet mektebinde dynnin fuqaresi, вygynnin kolxoznigi вөjle oqumaq kerek" dijerek „pek jaxşь" qьjmetinde вitirdi. 1933 senesi jazьnda jine „pek jaxşь" qьjmeti ile medpolitexnikumnь ikmal eterek, mutexassьslar sьrasьna kireçekdir.

„Sanije—haqîqaten oquv udarnigi. O, sьnьfqa her kyn, arqadaşlarьndan өgine kire, onlardan soŋ cьqa, Onьn aktif suretde qoşulmaqan ve tam ma'nasile anlamaqa muvaffaq olmaqan hic вir ders, hic вir mevzu' qalmaj. Hem вytyn oçalarnьn Sanijenin өgine qojqan talaвlarь arqadaşlarьna nisвeten coq jyksek olqanьna вaqmadan, o, her vaqьt pek jaxşь вere (oçasь—doktor S. Kurkci).

Doktor Kurkci arqadaşnьn вu sөzlerinin doğrьlьqьna isвat kerek ise jalьnьz şu fakt jeter:

„Akyşerlik ilmi "dersi—PEK JAXŞЬ
„Ic xastalьqlarь "dersi—PEK JAXŞЬ
„ Qadьn xastalьqlarь "dersi—PEK JAXŞЬ

Şvejprom FZU sь talebelerinden Fera Solamolova. (Foto-Em-Ben).

Bøjle „pek jaxşь“ larьnь daha coq ketirmek, køstermek mymkin ise de—bunlar da jeter!

Sanije ajta, men dej—ŞKM-ni bitirgen son øz øgime—emekdar tatar qadьnlarьnь, çahiller, ьrьmcь qadьnlar elinden qurtarmaq, qurmaqda oldьqьmьz janь hajatda saqlam nesil oqurьnda kyreşmek, maqsadьnь qojdьm. Maqsadьma irişmek icyn de bytyn dersler de nymynevij udarnij calьşmaqnь ystime aldьm. Viçdanen jerine ketirem. Bu işde maqa ta 29 senesi sьralarьna kirdigim komsomol ve mekteb arqadaşlarьm byjyk jardьm etdi ve eteler.

1933 senesi pedagozi inistituns bitirip cьqaqan, N. Mustafajeva, A. Begalijeva arqadaşlar.

1933 senesi pedagozi inistituns bitiribqcьqqan, N. Kemalova, Z. Memetova arqadaşlar.

Sanijenin bu satьrlarь qajet doqrь. Qadьnlьqnь hur ve huquqda bir etgen kommunist bølşevikler partijasьna, onlar arasьndan kecmişnin tamьrlarь daha bir tamam søkilmegen bytyn cyrykliklerini søkyvde qadьn ve qьzlarmьznьn øzlerinin de faal iştirak etmeleri kerekdir ve eteler. Işte Sanijede,Kokluzdaki qomşularnьn 1914 senesi oktabr 21-deki „bu bala anasьnьn bøjle çekişgenini dujqan olsa edi...“—deb ajtqan dertlerinin bygyn tamьrьndan søkmekde olqan umum maşinanьn bir vintcigidir.

Hem Sanije, jalьnьz da degil...

Medpolitexnikum 25senesi—18, 26 senesi—22, 27 senesi—25, 28senesi—25, 29 senesi—17

30 senesi—22,31 senesi—44, ve 32 senesi—49—mutexassıs—usta qızlar çıqardı. Şimde de yzlernen qızlar oqumaqda, ba'zı kөylermizdeki ırtmçılarnın zeminlerini qaltıratmaqdadırlar.

Oktavrnin azad etgen qadın-qızları sotsializm quruçılıqının vytyn sahalarında olqanı kibi oquv sahasında da dev adımlarınen ilerilemekdeler. Bygyn hic bir alij dereçe, orta ve ibtidaij mektev joq, ki onın rahlelerinde qadınlarımız, qızlarımız olmasınlar. Mına raqamlar: pedtexnikumda 342 qız, pedrabfakda 167, Pedinstitutda—249, Partşkolada—79, Myzika texnikumında—130 qız oqumaqda ve ilaxire ilaxire. Böyle raqamlarnı onlarnen, yzlernen kөstermek mymkin. Yzlernen FZU ve FZS-lerimizde binlernen qızlar oqumaqda kvalifikatsija almaqdalar.

Car hakimijeti Qırımda 1914 senesi Xalq Mearifine 3.484.149 ruble masraf etgen edi. Sovet hakimijeti 1928—29 senesi 6.708.912 ruble, 1930—31 oquv senesi ise 13.000.000 ruble masraf etdi. Bu 1933 senesi ise 18.591.000 rublege jetişdirildi, ki kecen senege nisbeten 14,4 prosent өsgendir.

Nikolaj pançaları tibindeki Qırımda, çenkge qadar mearif işlerine çan başına 5 ruble 20 kapik tyşe edi. Bu sene ise Qırımda jaşaqan her bir çan başına 28,3 ruble tyşmekdedir.

Mına Xalq Mearifi icyn qajqırqan savet hakimijeti. Mına Xalq Mearifi icyn qajqırqan işçi sınıfı. Mına Xalq Mearifi icyn qajqırqan kommunist partijası.

Böyle bir hakimijet, sınıf ve partija ile qorcalanqan emekdar qadın, qızlarımız oquj mutexassıs olalar. Böyle bir partijanın rehberligi altında sanijeler acuvını ala eski adetlerni kecmişnin qaranlıqlarına kөmeler.

Zemaneli

Qırım birinçi kommonanın ogorod zrigadasında calışıv, mukafatlanqan, udarnitsa Fena Storcilo ve Anna Koroleva arqadaşlar. (Foto Em-Ben).

Bejnelmilel terbije, bejnelmilel baq işlerine daha zijade diqqat

- Bytyn MOPR jacejkalarь,
- Bytyn MOPR aktivi ve a'zalarь!
- dynja inqilabь qurbanlarьnь,
- kapital esiri ve mahbuslerini UNUTMANЬZ!

Bu, derc etdigimiz mektub, Vaskindeki „Avgust 1" adьna olqan bejnelmilel balalar evinde terbije olьnmaqda olqan 8 jaşlьq balacьqqa anasь Roza tarafьndan Bulgarjadan jazьlqandьr. Onьn babasь Bulqarjada inqilabçь olqanь icyn öldyrilgen edi

Qьjmetli oqlьm!

Men senin mektublerini aldьm ve senin saq, saqlam olqanьna ve rahat jaşaqanьna coq quvandьm. Özini gyzel tut, senin icyn qajqьrqan arqaşlarnьn sözini dinle ve onlarqa raqbet et. Sen bizde, mьnda nasьl jaramaj olqanьnь bilesin: iş joq, ekmek joq, aqcada joq. Şimdi alaçaqlar, borçьmьz icyn bizim evcigimizi torg etib satdьlar. Men şimdilik kene de o evcikde jaşab turam, faqat onda daha jaşajaçaqьmmь-jaşamajçaqьmmьbunь bilmejim. Işci olaraq kycyk bir konfekt masterskojinde calьşam. 16—17 saat calьşmama qarşьlьq olaraq, kynde 10—15 lev (75 lev—1 ruble ete) para alam. Alqan param, ekmekge bile jetmej, tamamile işsiz olqanlar ise pek coqdьr. Sen, anda oqu, diqqatle calьş, balaban olqan son, maqaanana da jardьm etersin.

Senin qart anan Dan, senin qart baban Tseko ve Mito—hepsi saqlar. Şimdi, Potroloflar haqqьnda da jazajьm. O, onьn anasь ve babasь saqa selam etdiler. Vanco, menden her vaqьt seni soraj. Onьn babasь jine parlamentde a'za, lakin onь, sьq-sьq ta'qib eteler, qapatalar. Senin qart baban Tseko, qart anan Susa ve Ilija ile Marko saqlar. Mektub jazqan vaqьtda, Vanco ile Petrge de jaz. Adresini bildir ki, onlarda saqa jaza bilsinler.

Menim icyn tyşynme ve qasevet etib janma, öz işlerini gyzel etmege baq.

Byjyb jetişgen son, öldyrilgen baban icyn hisab soramaqnь unutma. Senin jaxşь adam olmanь, aqьllь ve ferasetli xadim olmanь, çahil olьb qalmajaraq, digerlerine jaxşь jaşamalarь icyn ne japmaq kerekligini ögreteçek qadar bilgije malik olmanь istejim. Mьnda qalqan olsan, sen bezprizorni, brugjaq olьb qalьr edin. Anda ise sen nymyne vij xadim olmaqa borçlьsьn. Jalьnьz o vaqьt, men senin anan—qarib qadьn—quvanaçaqdьr.

Senin tatan—Tsvetanadan mektub alamajьm. Bir kerre daha tekrarlajьm, eger o mymkyn ise bizge adresini jolla. Senden çevab beklejim.

Seni öpem. Anan Roza.

Ferdinand-Bolgarija. Nojabr—6.

DYŞYNIŊIZ, NASЬL JAPMAQ KEREK

Bizim qьzьl xac çemьjeti jaceјkasьnda şөјle bir dөrt kөşe.

qьzьl keten parcasь bar edi. Bu parcadan, açele jardьm kөsteriçinin eline baqlamaq icyn, bir xac tikmek kerek oldь. Bu vazifeni ystine alqan Fatma coqdan coq dyşyndikden sonra, parcanь dөrtge bөlyb bir xac tikdi. Bu tikilgen xacьnьŋ ystynde her biri dooqrь dooqrь olmaq yzre eki tikiş oldь.

Şimdi sizde bir dyşynib baqьŋьz. Fatma gөnderse zurnalnьŋ keleçek numerasьna baonь nasьl tikgen? Tapoqanlar idaremizge sarmьz.

—

Żurnalьmьzь bytyn sene boјь toqtamaj almaq ve uqumaq icyn 1933 senesi icyn abuna jazьlьŋьz!

Abunaqa bytyn pocta şubelerinde mektyb taşьјьçьlarda jazьlmaq mymkyn.

Żarnalnьŋ jьllьqь 4 ryble 80 kapik.

—

Redaktorь: redaktorlьq hejeti,

Redaktorlьq hejeti azalarь:

Bekirova R., Çaferova M., Baqqal A.

г. Симферополь. 1-я гостипография. Упол. Крымлито „А“ № 109. Заказ № 783. Тираж 3000.

Fijatь—40 kap. 14653

„QADЬNLЬQ
Sotsjalizm jolьnda"

ŻURNALЬ OK VKP(b) ORGANЬ— „JANЬ DYNJA" NEŞRIJATЬ

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Qьrьmda maxsus emekdar qadьnlьq edenijatь olaraq mejdanqa kelgen ilk bolşevik żurnalьdьr.
Her işçi-kolxozçь qadьn, her bir aktif qadьn onьn oqujьçьsь ve jazьçьsь olmalьdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA!" Işçi-kolxozçь qadьnlarnьn siyasij, umumij, texnikij bilgilerini artdьraçaq, onlarqa öz fikir ve anlarьnь artdьrmaqa jardьm eteçek jaqьn bir arqadaşdьr.

„QADЬNLЬQ SOTSJALIZM JOLЬNDA"

ŻURNALЬ AJDA BIR KERRE CЬQADЬR

ŻURNALQA ABUNE JAZЬLUV QAJET QOLAJ

Her pocta şu'besinde, her gazeta ve mektyв pocta darqatьçьlarь tarafьndan żurnalqa abune qabul olunur.

HER SELSAVET, KOLXOZ IDARESI, KOPERATIFLER ŻURNALNЬN DARQATЬLMASЬNA AMELIJ JARDЬM KӨSTERMEKNI BORÇ EDILMELILER.

ABUNE JAZЬLUV FIJATЬ:
Jьlьqь—4 r. 80 k. ▪ 6 ajlьqь—2 r. 40 k., ▪ 3 ajlьqь—1 r. 20 kap. ▪ nusxasь—40 kap.

Adres: Aqmesçid, pocta qutusь № 234. „QADЬNLЬQ SOTSIJALIZM JOLЬNDA" żurnalь idaresi.